

NORGES HANDELSHØYSKOLE

Eksamen i BED020 – Finansregnskap

Oppgaven består av 4 sider

Våren 2013

Dato: 28. mai 2013 ✓

KL 9.00 – 12.00

Faglærer går ikke rundt i eksamenslokalene, men kan kontaktes av eksamensvakten på tlf. 47 29 34 90

Hjelpemidler til eksamen

Norske lover og forskrifter (*Alle typer av lov og forskriftssamlinger er tillatt, men ikke egen utskrift fra lovdata og lignende*).

Kalkulator (*i tråd med retningslinjer for bruk av kalkulator, jf. Utfyllende bestemmelser til Forskrift om eksamen ved Norges Handelshøyskole (fulltidsstudiene)*).

Rentetabeller.

Oppg 1 viktig: HK VV
SF PB

Oppgave

I vedlegg til oppgaven finner du finansregnskapet til Eiendom AS for år 10. Regnskapet er utarbeidet etter den strengt forsiktighetsbaserte modellen. Selskapet er et rent tomteselskap der formålet er å oppnå størst mulig avkastning over tid gjennom leieinntekter og verdistigning på tomteinvesteringer. Eiendom AS eies av Olav Krohn alene gjennom et privat holdingselskap. Olav har fast jobb som lærer, men er misfornøyd med årslønnen på 500 000. Han startet derfor tomteselskapet der han legger ned en del arbeidsinnsats. Samboeren er ikke helt fornøyd med situasjonen, og i romjula år 10 spør hun hvor mange timer han reelt har arbeidet med tomtene dette året. Til sitt forsvar opplyser han at det utgjør beskjedne 20 % av et årsverk, og at mange av hans kollegaer i skoleverket tar på seg ekstratimer i samme omfang. 100 000

Selskapets skattesats er 28 %. Avkastningskravet til egenkapitalen er 10 % etter skatt. Olav tar ikke ut lønn fra aksjeselskapet, men derimot utbytte når den økonomiske situasjonen tilsier det.

- ✓ a) Utarbeid eiendomsselskapets kontantstrømoppstilling for år 10, inndelt i operasjonelle aktiviteter, investeringsaktiviteter og finansieringsaktiviteter.
- ✓ b) Legg til grunn det vedlagte finansregnskapet for eiendomsselskapet, og evaluer ut fra dette Olav Krohns resultat etter skatt i år 10. Ta egne begrunnede forutsetninger om du finner det nødvendig. Har han grunn til å være fornøyd? NB! Alternativ kostnader !! 2. sth.
- ✓ c) Forklar hvordan den strengt forsiktighetsbaserte modellen kommer til uttrykk i eiendomsselskapets balanse den 31.12 år 10. Underbygg forklaringen med tallberegninger.
- ✓ d) Vis med tall hvordan du mener utsatt skattefordel er beregnet, og forklar hva fordelen består i.

I år 11 har eiendomsselskapet disse transaksjoner og hendelser vedrørende tomter:

- Tomt A selges for 4 millioner
- Olav gir opp hyttefeltet og selger tomt C for 12,6 millioner
- En ny tomt E kjøpes for 15 millioner i slutten av året
- Pålitelige estimater på markedsverdi per 31.12: Tomt B: 20 millioner
Tomt D: 6 millioner
- Samlet leieinntekt på tomtene: 0,8 millioner

- ✓ e) Beregn tomteresultatet i finansregnskapet for år 11. SF → Kun realisert gevinst NB!!
- ✓ f) Tenk deg at selskapet isteden rapporterer etter historisk kost-modellen. Beregn tomteresultatet for år 11 etter denne modellen.
- ✓ g) Tenk deg at selskapet isteden rapporterer etter den verdibaserte modellen. Beregn tomteresultatet for år 11 etter denne modellen.
- ✓ h) Tenk deg at selskapet isteden rapporterer etter den pragmatiske blandingsmodellen. Beregn tomteresultatet for år 11 etter denne modellen.

✓ i)

Eiendom AS ble stiftet for noen år siden av Olav Krohns private holdingselskap. Selskapets skattesats er 28 %, men resultat på aksjer er unntatt fra beskatning. Holdingselskapet har dette selskapsregnskapet for år 10:

Resultatregnskap	År 10
Renteinntekter	50 000
Utbytte i Eiendom AS	300 000
Utbytte fra børsnoterte selskaper	200 000
Verdifall børsnoterte aksjer	600 000
Resultat før skatt	-50 000
Skattekostnad	14 000
Resultat etter skatt	-64 000

→ intern transaksjon !!
Elimineres

Balanse 31.12	År 10	År 9
Anleggsmidler		
Aksjer i Eiendom AS	8 000 000	8 000 000
Omløpsmidler		
Børsnoterte aksjer	4 400 000	4 000 000
Fordring på Eiendom AS	300 000	0
Bankinnskudd	229 000	1 000 000
Sum eiendeler	12 929 000	13 000 000
Aksjekapital	100 000	100 000
Overkursfond	8 400 000	8 400 000
Opptjent egenkapital	4 415 000	4 479 000
Betalbar skatt	14 000	21 000
Sum egenkapital og gjeld	12 929 000	13 000 000

Holdingselskapet må utarbeide konsernregnskap etter bestemmelsene i regnskapsloven.

- Beregn konsernets resultat for år 10
- Beregn sum eiendeler i inn- og utgående konsernbalanse for år 10.
- Sett opp finansieringssiden i inn- og utgående konsernbalanse for år 10 med slik spesifikasjon som regnskapsloven krever.

Vedlegg til oppgaven: Finansregnskap for Eiendom AS

<u>Resultatregnskap</u>	<u>År 10</u>	
✓ Tomteresultat		
✓ Leieinntekt tomter	1 200 000	
✓ Salgsgevinst tomter	2 800 000	
✓ Avskrivning	400 000	
✓ Annen driftskostnad	<u>750 000</u>	
✓ Driftsresultat	2 850 000	
✓ Renteinntekter	200 000	
✓ Rentekostnader	<u>1 800 000</u>	
✓ Resultat før skatt	1 250 000	
✓ Skattekostnad	<u>350 000</u>	
✓ Resultat etter skatt	900 000	
<u>Balanse 31.12</u>	<u>År 10</u>	<u>År 9</u>
✓ Anleggsmidler		
Utsatt skattefordel ✓✓	336 000	336 000
Tomter (1) ✓✓	32 000 000	33 600 000
Driftsmidler (2) ✓✓	1 300 000	800 000
Omløpsmidler ✓		
Bankinnskudd	<u>8 214 000</u>	<u>7 864 000</u>
Sum eiendeler	41 850 000	42 600 000
Aksjekapital ✓	8 000 000	8 000 000
Opptjent egenkapital ✓	1 500 000	900 000
✓ Langsiktig lån	31 500 000	33 000 000
Betalbar skatt ✓✓	350 000	400 000
Forskudd fra leietakere ✓✓	200 000	300 000
Utbytte	<u>300 000</u>	<u>0</u>
Sum egenkapital og gjeld	41 850 000	42 600 000

(1) Den 31.12 år 10 sitter selskapet på denne tomteporteføljen:

	Historisk kost	Virkelig verdi (*)
Tomt A	5 700 000	4 500 000
Tomt B	12 000 000	18 000 000
Tomt C	10 000 000	13 000 000
Tomt D	5 500 000	5 500 000

(*) Virkelig verdi er Olav Krohns beste estimat på markedsverdien per 31.12.

Tomt A og B ligger sentralt i aktive markeder og estimatene er pålitelige (verifiserbare). Tomt C derimot er et potensielt nytt hyttefelt på fjellet. Virkelig verdi er et usikkert, subjektivt estimat og kan ikke bekreftes på en pålitelig måte.

Tomt D er kjøpt i slutten av år 10, de andre tomtene for noen år siden.

→ PB!
bør HK
da

(2) Driftsmidlene er vurdert til anskaffelseskost med fradrag for planmessig avskrivning. Avskrivningsmetoden i finansregnskapet sammenfaller med avskrivningsmetoden i skatteregnskapet. Det er ikke solgt driftsmidler i år 10.

NORGES HANDELSHØYSKOLE

Eksamen vårsemesteret 2014 ✓✓

Kurskode: BED020

Tittel: Finansregnskap

Dato: 17. juni 2014

Kl. 0900 - 1200

Faglærer går ikke rundt i eksamenslokalene, men kan kontaktes av eksamensvakten på tlf. 71 21 42 36

Hjelpemidler til eksamen

Kalkulator: JA: X

(i tråd med retningslinjer for bruk av kalkulator, jf. Utfyllende bestemmelser til Forskrift om eksamen ved Norges Handelshøyskole (fulltidsstudiene)

Andre hjelpemidler tillatt:

Rentetabeller

Norske lover og forskrifter (Alle typer av lov- og forskriftssamlinger er tillatt, men ikke egen utskrift fra lovdata og lignende).

Eksamensoppgaven består av 3 sider, inkludert denne.

✓ Oppgave 1

For en handelsbedrift som utarbeider finansregnskap etter norsk regulering, har vi disse opplysningene for regnskapsåret:

- Årets varesalg: 100 millioner
- Årets utgifter til varekjøp: 60 millioner
- Varebeholdning 31.12 i fjor til innkjøpspris: 10 millioner
- Varebeholdning 31.12 i år til innkjøpspris: 30 millioner
- Forventet netto salgsverdi av varebeholdningen 31.12 i fjor: 15 millioner
- Forventet netto salgsverdi av varebeholdningen 31.12 i år: 25 millioner } *verdiskaping*

✓ a) Beregn tall som skal rapporteres i årets finansregnskap. Hva heter den resultatmodellen du har brukt, og hva er det som kjennetegner den?

✓ b) Beregn solgte varers bruttofortjeneste i prosent. Hva brukes dette nøkkeltallet til? *ikke realisert tap inkludert !!*

✓ c) Anta at bedriften kalkulerer nyinnkjøpte varer med 200 % avanse. Beregn den avansen som er oppnådd på solgte varer dette året, og angi mulige årsaker til at den er lavere enn 200 %.

✓ d) Beregn varelagerets omløpshastighet og den gjennomsnittlige lagringstiden. Hva brukes disse nøkkeltallene til? *⇒ overvåke kapitalbinding over tid*

✓ e) Beregn skattepliktig vareresultat, og forklar hva som er forskjellen i forhold til det vareresultatet som rapporteres i finansregnskapet. *⇒ HK*

Tenk deg nå at bedriften ikke driver med varehandel, men derimot med aksjehandel på Oslo Børs. Ellers gjelder opplysningene gitt innledningsvis helt tilsvarende. Dvs. at årets aksjesalg er 100 millioner, årets aksjekjøp er 60 millioner osv.

✓ f) Anta at bedriften ikke er et lite foretak. Dersom visse betingelser er oppfylt krever nå regnskapsloven at det skal rapporteres etter en annen modell enn den som gjelder for varer. Hvilke betingelser er det?

Anta at betingelsene er oppfylt, og beregn det aksjeresultatet som må presenteres i finansregnskapet.

FR ⇒ K_{SF}

SF-resultat

urealisert tap

SR ⇒ K_{HK}

HK-resultat

→ FHP *Skiller SF fra HK!*

✓ **Oppgave 2**

Et investeringsselskap, M AS, stiftes i slutten av år 13 med en egenkapital (aksjekapital) på 1 000 000. Den 31.12 år 13 tar M opp et lån på 500 000 og samtidig kjøpes 75 % av aksjene i selskap D for 1 062 000. Selskap D har dette sammendradde regnskapet for år 13:

Resultatregnskap		År 13	Balanse 31.12 år 13	
Salgsinntekt	3 000 000			
Varekostnad	2 000 000		Driftsmidler	500 000
Avskrivning	100 000		Varer	1 000 000
Annen driftskostnad	500 000		Bankinnskudd	<u>300 000</u>
Renteinntekt	15 000		Sum	1 800 000
Rentekostnad	<u>55 000</u>			
Resultat før skatt	360 000		Aksjekapital	500 000
Skattekostnad	<u>100 000</u>		Annen egenkapital	600 000
Årsresultat	260 000		Utsatt skatt	47 000
			Betalbar skatt	110 000
			Leverandørgjeld	100 000
			Lån	<u>443 000</u>
			Sum	1 800 000

På oppkjøpstidspunktet er det merverdier i identifiserbare eiendeler i selskap D. Merverdi i varer er 100 000, og merverdi i driftsmidler er 200 000. Skattesatsen er 28 %.

✓ a) Utarbeid konsernregnskap for år 13.

I år 14 har M og D slike regnskaper:

Resultatregnskaper for år 14			Balanser 31.12 år 14		
	Selskap D	Selskap M		Selskap D	Selskap M
Salgsinntekt	3 200 000		Aksjer i D		1 062 000
Varekostnad	2 150 000		Utsatt skattefordel		7 000
Avskrivning	100 000		Driftsmidler (*)	600 000	
Annen driftskostnad	550 000		Varer	1 200 000	
Renteinntekt	20 000	25 000	Bankinnskudd	<u>117 000</u>	<u>413 000</u>
Rentekostnad	<u>50 000</u>	<u>50 000</u>	Sum	1 917 000	1 482 000
Resultat før skatt	370 000	-25 000	Aksjekapital	500 000	1 000 000
Skattekostnad	<u>105 000</u>	<u>-7 000</u>	Annen egenkapital	865 000	-18 000
Årsresultat	265 000	-18 000	Utsatt skattegjeld	37 000	
			Betalbar skattegjeld	115 000	
			Leverandørgjeld	150 000	
			Lån	<u>250 000</u>	<u>500 000</u>
			Sum	1 917 000	1 482 000

(*) Det er ikke solgte driftsmidler i år 14.

✓ b) Utarbeid konsernregnskap for år 14.

✓ c) Beregn konsernets rentabilitet etter skatt i år 14

✓ d) Hvilken rentabilitet etter skatt mener du aksjonærene i selskap M har oppnådd i år 14?

✓ e) Utarbeid en informativ kontantstrømoppstilling for konsernet i år 14. Ta hensyn til denne opplysningen som gjelder både inn- og utgående balanse :

80 % av leverandørgjelden knytter seg til varekjøp og 20 % til kjøp av diverse tjenester.

NORGES HANDELSHØYSKOLE

NORGES HANDELSHØYSKOLE

Eksamen høstsemesteret 2014 ✓

Kurskode: BED020

Tittel: Finansregnskap

Dato: 26. november 2014

Kl. 0900 - 1200

Faglærer går ikke rundt i eksamenslokalene, men kan kontaktes av eksamensvakten på tlf. 47 29 34 90

Hjelpemidler til eksamen

Kalkulator: JA: X

(i tråd med retningslinjer for bruk av kalkulator, jf. Utfyllende bestemmelser til Forskrift om eksamen ved Norges Handelshøyskole (fulltidsstudiene)

Andre hjelpemidler tillatt:

Rentetabeller

Norske lover og forskrifter (Alle typer av lov- og forskriftssamlinger er tillatt, men ikke egen utskrift fra lovdata og lignende).

Betalbar skatt oppg. a)
Furjon oppg. f)

✓ Oppgave

Tre investorer går sammen om å stifte aksjeselskapet **Eiendomsinvest AS** i slutten av år 0. De oppretter en bankkonto for selskapet og skyter inn egenkapital på 10 millioner hver. → 30 mill
Selskapets aksjekapital settes til 300 000 og pålydende per aksje til 1 000. De setter avkastningskravet for den investerte egenkapitalen til 12 % (etter skatt).

Selskapets formål er å drive med eiendomsinvesteringer for å oppnå verdistigning i tillegg til leieinntekter. Norsk regulering velges for finansregnskapet.

Resultatet av virksomheten er skattepliktig etter vanlige skatteregler som er forklart i pensumboken. Skattesatsen er 25 %.

I år 1 skjer dette:

- $\frac{GJ}{EK} = gjeldsgrad$
1. Tidlig i januar tar selskapet opp et langsiktig annuitetslån på 100 millioner. De terminvise annuitetsbeløpene er 4,326 millioner og betales halvårlig etterskuddsvis. Terminrenten (halvårsrenten) er 3 %. Banken stiller som betingelse for lånet at gjeldsgraden målt i finansregnskapet ikke må bli høyere enn 4.
 2. Selskapet kjøper to forretningsbygg i år 1. Bygg A overtas i begynnelsen av året til en pris på 80 millioner. Bygg B overtas 1. oktober til en pris på 40 millioner. Økonomisk levetid anslås til 100 år for begge byggene, og den lineære avskrivningsmetoden velges i finansregnskapet.
 3. For begge byggene er det inngått utleieavtaler som trådte i kraft ved overtagelsen. ✓
Årlig leie er 6 millioner for bygg A, og 4 millioner for bygg B. Leiebeløpene betales forskuddsvis per halvår. (Leietakerne dekker selv alle løpende driftsutgifter på byggene. Dette faktureres leietakerne direkte og regnskapsføres ikke i Eiendomsinvest.)
 4. Rente på bankinnskuddskontoen blir 860 000. ✓

Det tas ikke ut lønn eller utbytte fra selskapet dette året. For bygningene skal du forutsette at saldoavskrivningsmetoden, slik den er forklart i pensumboken, brukes i skatteregnskapet. Den skattemessige saldoavskrivningssatsen er 2 %.

Svarene skal rundes av til hele tusen kroner.

- ✓ a) Utarbeid eiendomsselskapets finansregnskap for år 1. Det skal også være med en kontantstrømoppstilling, satt opp etter etablert norsk praksis. Hvilke paragrafer i regnskapsloven kommer til anvendelse når balanseverdien av bygningene beregnes? **Betalbar skatt!**
- ✓ b) Legg til grunn svaret på deloppgave a, og evaluer rentabiliteten de tre investorene har oppnådd i år 1.
- Er den regnskapsbaserte lånebetingelsen oppfylt?
- ✓ c) I slutten av år 5 selges bygg A for 100 millioner. Hvilken effekt får salget i finansregnskapets rapporter for dette året sammenlignet med at bygningen ikke selges?

- ✓ d) Innledningsvis står det at avkastningskravet er 12 % etter skatt. Anta at dette er nominelt avkastningskrav for år 1, og at inflasjonen er 3 % dette året. Beregn et reelt avkastningskrav der det tas hensyn til inflasjonen.
- ✓ e) Innledningsvis står det at norsk regulering velges for finansregnskapet. Anta isteden at selskapet valgte verdibasert regnskapsføring etter IFRS-regelen for investerings-eiendommer. Ved utgangen av år 1 er pålitelige estimater for markedsverdiene slik:

Bygning A: 83,2 millioner

Bygning B: 40,4 millioner

1) Hvordan ville dette påvirket løsningen på deloppgave a?

2) Beregn reelt resultat for år 1 etter egenkapitaljusteringsmetoden med generell prisstigning. Evaluer eiernes rentabilitet i år 1.

✓ f)

Etter ti år gjennomfører Eiendomsinvest et oppkjøp av Nor AS som driver i samme bransje. Oppkjøpet organiseres som fusjon med Eiendomsinvest som overtakende selskap. Begge selskapene utarbeider finansregnskapet etter norsk regulering. Vi har disse opplysningene:

Beløp i hele tusen kroner.

Selskapsbalanser like før fusjonen			Fusjonsforhandlingene
	<u>Eiendomsinvest</u>	<u>Nor AS</u>	Partene er enig om denne verdivurderingen:
Eiendommer	200 000	80 000	Markedsverdi eiendommer
Bankinnskudd	10 000	2 000	I Eiendomsinvest: 250 000
Sum	210 000	82 000	I Nor: 94 000
Aksjekapital	300	1 000	Nåverdi utsatt skatt
Overkurs	29 700	18 500	I Eiendomsinvest: 10 000
Opptjent egenkapital	30 000	10 000	I Nor: 3 000
Utsatt skatt	5 000	1 500	Det er ikke goodwillverdier i noen av selskapene.
Betalbar skatt	1 000	1 000	
Annen gjeld	144 000	50 000	
Sum	210 000	82 000	

Utarbeid fusjonsbalansen.

300 aksjer med overkurs 1000 kr

BED 2: Eksamen våren 2015 VV

✓ Oppgave 1

En grossist tar inn en ny, helt vanlig handelsvare x med første innkjøp i begynnelsen av oktober år 1. Alle opplysninger og deloppgaver under knytter seg bare til vare x. Forutsett at utsalgsprisen er markedsbestemt, og at den er konstant på 400. I løpet av år 1 og 2 blir det i alt foretatt tre innkjøp.

Innkjøpene.

Innkjøp nr. 1, 1. oktober år 1:	10 000 enheter med enhetspris 100	Leverandøren gir 14 dagers kredittid.
Innkjøp nr. 2, 1. april år 2:	11 000 enheter med enhetspris 95	
Innkjøp nr. 3, 1. oktober år 2:	12 000 enheter med enhetspris 90	

Det inntreffer et uhell i varemottaket når innkjøp 1 skal lagres. 1 000 enheter blir skadet. Disse skilles ut i en egen lagerreol, separat fra de uskadede (kurante) varene. Når regnskapet for år 1 avlegges, forventes det at de skadede enhetene kan selges for 50 000. Det inntreffer ikke flere uhell de to årene.

Bedriften har ikke et system for å spesifikt tilordne innkjøpsprisen til den enkelte vare, bortsett fra for de 1 000 skadede, separerte enhetene. Det blir foretatt varetelling ved årsskiftene og i forkant av hver påfylling.

Lagertellinger som viser alle enheter, også skadede.

Lagerbeholdning 31.12 år 1:	6 000 enheter
Lagerbeholdning rett før innkjøp 2:	1 500 enheter
Lagerbeholdning rett før innkjøp 3:	2 000 enheter
Lagerbeholdning 31.12 år 2:	7 000 enheter

1000 skadede
IB 5000
500
1000
VB 6000

I løpet av år 2 viser det seg at de 1 000 skadede enhetene ikke lar seg selge, og i november tas en beslutning om å kaste dem. Beslutningen gjennomføres umiddelbart.

Svarene skal vises i hele kroner uten ytterligere avrunding.

✓ a)

Bruk FIFO-metoden, og beregn historisk kost-resultatet (bruttofortjenesten i kroner) for år 2.

Beregn også realisert bruttofortjeneste i prosent, og realisert avanse i prosent, for år 2.

✓ b)

Anta nå at bedriften fører et elektronisk lagersystem der den løpende gjennomsnittsmetoden brukes for å tilordne innkjøpspriser til enhetene. De 1 000 skadede varene blir ikke ført inn i det elektroniske lagerregnskapet som bare viser kurante varer. Skadede varer følges opp separat.

Beregn historisk kost-resultatet for år 2 med utgangspunkt i bedriftens system. Ved beregning av gjennomsnittspriser skal du bruke fire desimaler.

✓ c)

Kan en av dine løsninger på deloppgavene over legges til grunn når finansregnskapet for år 2 skal utarbeides enten etter norsk regulering eller etter IFRS-reglene?

$$GKT_K = \frac{\text{Kundefordninger}}{\text{Salgsinntekt per dag}}$$

$$OH_v = \frac{\text{Varukostnad}}{\text{Kapitalbinding i varer}}$$

✓ d)

Anta at finansregnskapet utarbeides etter norsk regulering, og beregn disse tallene for vare x:

- Inntektsføring i finansregnskapet for år 1 og 2
- Varekostnad i finansregnskapet for år 1 og 2
- Inn- og utgående balanseverdi i finansregnskapet for år 2

Dersom det er flere lovlige løsninger, holder det at du viser én av dem.

Beregn også varelagerets omløpshastighet i år 2, kun basert på de årsregnskapstallene du har beregnet i denne deloppgaven. Bruk aritmetisk gjennomsnitt av inngående og utgående balanse.

✓ e)

Hva blir skattepliktig resultat i år 1 og 2 i henhold til norsk skattelovgivning? → HK: Realisasjonsprinsippet

✓ f)

Som opplyst innledningsvis, er kjøpet på kreditt. Det samme gjelder salget. For vare x kan vi skille ut disse kundefordringene i årsregnskapet for år 2:

	<u>Utgående balanse</u>	<u>Inngående balanse</u>
Kundefordringer	300 000	200 000

Beregn inn- og utbetalinger for vare x i år 1 og 2.

Beregn også gjennomsnittlig kreditt for kundefordringene i år 2. Bruk aritmetisk gjennomsnitt av inngående og utgående balanse, og legg ellers til grunn årsregnskapstallene som du beregnet under deloppgave d.

✓ Oppgave 2

Gründerne i Hav AS skal snart gå av med pensjon og har inngått en avtale om å selge virksomheten til Fjord AS. Skattesatsen er 25 %. Fjord ønsker at transaksjonen skal gjennomføres som et **innmatskjøp**, og partene er enig om denne løsningen. Fjord skal drive Havs virksomhet videre med samme markedsføringsnavn som før, i de samme lokalitetene og i starten med de samme ansatte. Rett før transaksjonen har Hav denne forsiktige balansen:

Hav AS (Hele millioner kroner.)

Tomter	20	Innskutt egenkapital	2
Avskrivbare anleggsmidler	220	Opptjent egenkapital	128
Varelager	160	Utsatt skatt	20
Fordringer	80	Betalbar skatt	10
Bankinnskudd	40	Leverandørgjeld	30
Sum	520	Annen gjeld	330
		Sum	520

Transaksjonen legger til grunn at **Fjord overtar samtlige eiendeler i Hav unntatt bankinnskuddet**. Fjord overtar også Havs leverandørgjeld, men ingen andre gjeldsposter. Vederlaget avtales til 540 millioner, og Fjord finansierer kjøpet med et nytt lån. I transaksjonen er partene enig i at det er slike identifiserbare merverdier i Havs balanse:

Merverdi tomter	10 millioner
Merverdi avskrivbare anleggsmidler	40 millioner
Merverdi varelager	20 millioner

✓ a)

Fjord har denne forsiktige balansen umiddelbart før transaksjonen:

Fjord AS (Hele millioner kroner.)

Tomter	40	Innskutt egenkapital	20
Avskrivbare anleggsmidler	360	Opptjent egenkapital	210
Varelager	240	Utsatt skatt	40
Fordringer	140	Betalbar skatt	20
Bankinnskudd	<u>100</u>	Leverandørgjeld	50
Sum	880	Annen gjeld	<u>540</u>
		Sum	880

Utarbeid ny balanse for Fjord der innmatskjøpet er tatt med.

✓ b)

Utarbeid ny balanse for Hav som viser situasjonen etter salget. Forutsett at hovedregelen i skatteloven gjelder, og legg det til grunn når skatteposter beregnes.

NORGES HANDELSHØYSKOLE

Eksamen høstsemesteret 2015

Kurskode: BED020

Tittel: Finansregnskap

Dato: 15. desember 2015

Kl. 0900 - 1200

Faglærer går ikke rundt i eksamenslokalene, men kan kontaktes av eksamensvakten på tlf. 47 29 34 90

Hjelpemidler til eksamen

Kalkulator: JA: X

(i tråd med retningslinjer for bruk av kalkulator, jf. Utfyllende bestemmelser til Forskrift om eksamen ved Norges Handelshøyskole (fulltidsstudiene)

Andre hjelpemidler tillatt:

Rentetabeller

Norske lover og forskrifter (Alle typer av lov- og forskriftssamlinger er tillatt, men ikke egen utskrift fra lovdata og lignende).

** Oppg 2. NB!*

Eksamensoppgaven består av 4 sider, inkludert denne.

✓ **Oppgave 1**

Oljeutstyr AS er en grossist som holder til i leide lokaler i en næringspark i Hordaland. Bedriften er leverandør av utstyr til oljeserviceselskaper. Styret har åpnet opp for finansielle investeringer i aksjemarkedet når likviditeten tillater det. I vedlegg til oppgaven finner du finansregnskapet for år 21 som er utarbeidet etter norsk regulering.

- ✓ a) 1) Utarbeid bedriftens kontantstrømoppstilling for år 21 der du bruker den anbefalte malen for klassifisering.
 2) Finner du, som analytiker, noen tegn til bekymring i kontantstrømoppstillingen?
 3) Nevn punktvis tiltak som du mener er gjennomført for å bedre likviditeten.
- ✓ b) Skattesatsen er 25 %, men resultat på aksjeinvesteringer er unntatt fra beskatning (permanent forskjell).
- 1) Vis med tall hvordan skattekostnaden i finansregnskapet er beregnet.
 2) Beregn effektiv skattesats i år 21, og forklar tallet kort (én setning).
- ✓ c) Oljeprisen har falt betydelig de siste årene, og flere oljeserviceselskaper sliter nå økonomisk. En av bedriftens største kunder gikk overraskende konkurs i år 21.

Hvor mye tapte bedriften på konkursen?

- ✓ d) 1) Beregn historisk kost for de varene som er solgt i år 21, og forklar hvorfor tallet avviker fra varekostnaden i regnskapet (45 millioner). Vis til lovparagrafer.
 2) Beregn realisert vareavanse i prosent. → Kikk
 3) Beregn varelagerets omløpshastighet der du legger historisk kost-tall til grunn. Årets gjennomsnittlige kapitalbinding skal beregnes som aritmetisk gjennomsnitt av tilgjengelige kapitalnivåer.

Oppgave 2

For en del år siden gikk fire investorer sammen om å stifte Eiendomsinvest AS. Selskapet utarbeider finansregnskapet etter norsk regulering (strengt forsiktig), og under er årets regnskap gjengitt. Selskapet har hatt to satsingsområder: næringstomter og næringsbygg. Styret besluttet å gå helt ut av det siste, og konsentrere seg om det første. I begynnelsen av året ble derfor alle bygningene solgt. I begynnelsen av året ble det også skutt inn ny egenkapital i selskapet. Noen nye tomter ble anskaffet i slutten av året. Skattesatsen er 25 %.

Eiendomsinvest AS. (Beløp i hele tusen kroner.)

<u>Resultatregnskap</u>	<u>I år</u>	<u>Balanse</u>	<u>I år</u>	<u>I fjor</u>
Leieinntekter	4 000	Tomter	90 000	50 000
Gevinst ved salg av bygninger	38 000	Bygninger	0	100 000
Annen driftskostnad	-1 000	Bankinnskudd	117 375	30 000
Driftsresultat	41 000	Sum	207 375	180 000
Renteinntekt	4 000	Aksjekapital	12 500	10 000
Rentekostnad	-5 000	Overkurs	34 875	10 000
Resultat før skatt	40 000	Opptjent egenkapital	60 000	30 000
Skattekostnad	-10 000	Utsatt skatt	0	6 000
Årsresultat	30 000	Annen gjeld	100 000	124 000
		Sum	207 375	180 000

✓ a) *næringstomter*

En av de fire investorene studerer regnskapet og funderer på hvilken avkastning i prosent (etter skatt) virksomheten har gitt ham dette året. Lag et best mulig estimat på dette ut fra de tilgjengelige opplysningene over. Påpek svakheter med estimatet.

Selskapets eiendommer oppfyller IFRS-kriteriene for investeringseiendommer. Styret har derfor vurdert å skifte fra norsk til internasjonal regulering til slik at verdibasert rapportering kan legges til grunn for finansregnskapet. Styret mener at disse spesifikke prisindeksene utarbeidet av Statistisk sentralbyrå (SSB) gir en god og pålitelig indikasjon på verdiutviklingen av eiendomsinvesteringene:

Prisindekser fra SSB	Ved anskaffelse	IB	UB
		31.12 i fjor	31.12 i år
Tomter	(Gamle tomter) 90	145,8	157,5
Bygninger	110	154,0	161,7

✓ b)

Anta at selskapet gikk over til rapportering etter IFRS-reglene for noen år siden. Utarbeid et verdibasert IFRS-årsregnskap der estimatene baseres på indeksene over. Du trenger ikke utarbeide kontantstrømoppstilling.

IB, UB, RR

I begynnelsen av året ble det skutt inn ny egenkapital i selskapet. Dette ble gjennomført som en rettet aksjeemisjon mot en ny investor, Ole Olesen, som kom inn på eiersiden.

✓ c)

Hva er egenkapitalen i selskapet verdsatt til i emisjonen?

Du får nå noen nye opplysninger. I den rettede emisjonen, like etter at bygningene var solgt, aksepterte Ole at prisindeksen fra SSB uttrykte verdiendringen på tomtene. Men i forhandlingene ivret Ole for at selskapet skulle ta i mot et tilbud om en svært langsiktig leiekontrakt for disse. Partene ble enig om at dette var fornuftig og skulle legges til grunn i forhandlingene.

✓ d)

Forklar så godt som mulig hvordan prisen på Oles aksjer er beregnet i emisjonen. Presiser dersom du tar spesielle forutsetninger. Viser dine beregninger at Ole har betalt for goodwill?

✓ e)

Du er nå en analytiker som studerer IFRS-regnskapet utarbeidet under deloppgave b. Du har også alle andre opplysninger gitt over. Beregn:

- Nominell egenkapitalrentabilitet etter skatt. Med én setning, hva er hovedforklaringen på den lave avkastningen?
- Reelt resultat der du bruker egenkapitaljusteringsmetoden med spesifikk prisstigning. Forklar resultatet med én setning.

Vedlegg til oppgave 1: Finansregnskapet til Oljeservice AS

(Beløp i hele tusen kroner.)

Resultatregnskap	År 21	Balanse 31.12	År 21	År 20
Varesalg ✓	60 000	Driftsmidler (Note 1) ✓	6 600	4 800
Varekostnad ✓	- 45 000	Varer (Note 2) ✓	7 000	6 000
Lønnskostnad ✓	- 6 000	Kundefordringer (Note 3) ✓	4 500	5 200
Avskrivning ✓	- 1 400	Aksjer (Note 4) ✓	1 040	5 500
Tap ved salg av driftsmidler	- 300	Forskuddsbetalt leie ✓	150	100
Tap på kundefordringer	- 1 000	Bankinnskudd	2 510	1 00
Annen driftskostnad ✓	- 5 650	Sum eiendeler	21 800	21 700
Driftsresultat	650	Innskutt egenkapital ✓	1 500	1 000
Renteinntekt ✓	+ 20	Opptjent egenkapital ✓	4 200	4 830
Aksjeutbytte ✓	+ 80	Utsatt skattegjeld ✓	200	370
Verdiendring aksjer ✓	- 500	Langsiktige banklån ✓	11 900	10 500
Rentekostnader ✓	- 950	Vareleverandørgjeld ✓	3 700	4 700
Resultat før skatt	-700	Skyldig rente på banklån ✓	200	0
Skattekostnad NB!!	+ 70	Betalbar skattegjeld ✓	100	300
Resultat etter skatt	-630	Sum gjeld og egenkapital	21 800	21 700

Noter til årsregnskapet (Beløpene er også her oppgitt i hele tusen kroner.)Note 1: Driftsmidler

Dette er maskiner, inventar ol. som avskrives etter den lineære metoden. Utsifting av gammelt utstyr krevde nye investeringer på 4 000 i år 21.

Note 2: Varelager

Nedskrivning for sannsynlig tap er foretatt med slike beløp:

Inngående balanse:	200	6200
Utgående balanse:	500	7500

Note 3: Kundefordringer

Nedskrivning for sannsynlig tap er foretatt med slike beløp:

Inngående balanse:	0
Utgående balanse:	200

Note 4: Aksjer

Aksjene er klassifisert som omløpsmidler og vurdert til virkelig verdi i henhold til regnskapslovens § 5-8.

NORGES HANDELSHØYSKOLE

Eksamen vårsemesteret 2016 ✓✓

Kurskode: BED2

Tittel: Finansregnskap

Dato: 15. juni 2016

Kl. 0900 - 1200

Faglærer går ikke rundt i eksamenslokalene, men kan kontaktes av eksamensvakten på tlf. 47 29 34 90

Hjelpemidler til eksamen

Kalkulator: JA: X

(i tråd med retningslinjer for bruk av kalkulator, jf. Utfyllende bestemmelser til Forskrift om eksamen ved Norges Handelshøyskole (fulltidsstudiene)

Andre hjelpemidler tillatt:

Rentetabeller

Norske lover og forskrifter (Alle typer av lov- og forskriftssamlinger er tillatt, men ikke egen utskrift fra lovdata og lignende).

Eksamensoppgaven består av 4 sider, inkludert denne.

✓ Oppgave 1 (½ time)

Redegjør for finansregnskapets formål og for formålet med regnskapsregulering.

✓ Oppgave 2 (2 ½ time)

Røsten ASA er en grossist innen motebransjen i Norge og leverer varer til en kjede av 300 klesbutikker (franchisetakere) som er lokalisert over hele landet. Røsten står for design av varekolleksjonene og produksjonen settes bort til leverandører i Asia. Salgsprisen til butikkene i Norge kalkuleres i utgangspunktet med 80 % avanse. Avkastningskravet til egenkapitalen er 15 % etter skatt.

Røsten leier lager- og kontorlokaler i osloregionen.

I vedlegg til oppgaven finner du tall fra finansregnskapet for år 19 og 20. Det er utarbeidet etter reglene i regnskapslovens kapittel 4 og 5. → SF

- ✓ a) Utarbeid en kontantstrømpoppstilling for år 20 satt opp etter etablert norsk praksis.
- ✓ b) Styrets overordnede målsetning er å oppnå en konkurransemessig avkastning for aksjonærene. Bruk de vedlagte regnskapstallene, og vurder om styret har nådd denne målsetningen i år 19 og i år 20. EKR
- ✓ c) Hvor stort er totalresultatet før skatt og eierresultatet før skatt i år 19 og i år 20? Forklar med tall hva som er hovedårsakene til at eierresultatet har forbedret seg det siste året.
- ✓ d) Beregn driftsmarginen for hvert av de to årene. Forklar ved hjelp av en resultatgradanalyse hvorfor driftsmarginen har forbedret seg det siste året.
- ✓ e) I pensumboka *Bedriftens finansregnskap* beskrives fire modeller for regnskapsrapportering.
 - ✓ 1) Hvilken regnskapsmodell legges til grunn når Røsten rapporterer vareresultatet, dvs. avansen i kroner? Beregn avansen i kroner i år 20, og forklar modellen kort.

Innledningsvis står det at Røsten kalkulerer varene med 80 % avanse i utgangspunktet. Beregn avansen i prosent i år 20 ut fra regnskapstallene, og nevne mulige årsaker til at tallet avviker fra 80 %.
 - ✓ 2) Beregn avansen i kroner og i prosent i år 20, gitt at historisk kost-modellen legges til grunn. Avansen avviker også nå fra 80 %. Hva kan være mulige årsaker til det?
- ✓ f) Røsten har betydelige kundefordringer ført opp i balansen. Beregn det konstaterte tapet på kundefordringer i år 20.

$$\begin{aligned}\text{Totalresultat} &= \text{Driftresultat} + \text{Finansinntekter} \\ \text{Eierresultat} &= \text{Totalresultat} - \text{Lånekostnader}\end{aligned}$$

✓ g)

Offisielle prisindekser for de to årene er slik:

	<u>31.12 år 20</u>	<u>31.12 år 19</u>
Klesplagg	83,7	90,0
KPI Totalindeks (konsumprisindeksen)	114,4	110,0

- ✓ 1) Prisene på klær har falt de siste årene, og i bransjen pågår det en daglig kamp for å kompensere dette med økt salgsvolum. Har Røsten klart dette i år 20?
- ✓ 2) Anta at det ikke er nevneverdige mer-/mindreverdier i noen eiendels- eller gjeldsposter i det vedlagte finansregnskapet.

NB! } Er egenkapitalens generelle kjøpekraft opprettholdt i år 20? Presiser svaret med tallberegninger.

Hvor mye kan Røsten dele ut i utbytte til aksjonærene for år 20 uten at egenkapitalens kleskjøpekraft svekkes i forhold til årets utgangspunkt?

Vedlegg 1: Finansregnskapet til Røsten ASA (Beløp i hele millioner kroner.)

Resultatregnskap	År 20	År 19	Tilleggsopplysninger	År 20	År 19
Salgsinntekt ✓	888	911			
Varekostnad ✓	579	611	(1) Annen driftskostnad ✓		
Lønnskostnad ✓	104	103	Leiekostnader	71	66
Avskrivning ✓	21	21	Honorarer	6	5
Annen driftskostnad (1) ✓	145	143	Markedsføring	34	37
Driftsresultat	39	33	Frakt	10	9
Netto finansposter (2) ✓	7	21	Reiser	4	7
Resultat før skatt	32	12	Tap på fordringer	9	6
Skattekostnad ✓	8	3	Salgstap driftsmidler	2	-
Årsresultat	24	9	Andre poster	9	13
			Sum	145	143
<u>Balanse 31.12</u>					
Utsatt skattefordel ✓	30	38	(2) Finansposter ✓		
Driftsmidler (3) ✓	49	61	Renteinntekt	3	7
Varer (4) ✓	114	92	Valutagevinst på lån	5	
Forskuddsbetalt leie ✓	12	8	Valutatap på lån		10
Kundefordringer (5) ✓	75	88	Rente på lån	15	18
Bankinnskudd ✓	57	35	Netto kostnad	7	21
Sum	337	322			
Egenkapital (6)	129	105	(3) Driftsmidler ✓		
Langsiktig lån (7) ✓	150	160	Anskaffelseskost 1.1	140	135
Vareleverandørgjeld ✓	49	42	Nyinvesteringer	13	5
Annen leverandørgjeld ✓	6	5	Avgang	10	0
Annen gjeld ✓	3	10	Anskaffelseskost 31.12	143	140
Sum	337	322			
(4) Varelager 31.12	År 20	År 19	En større kleskolleksjon slo feil i år 20 og ga betydelig økt nedskrivning. (*) Nedskrevet med 60 % av kostpris.		
Vurdert til kostpris	54	68			
Vurdert til virkelig verdi	(*) 60	(*) 24			
Balanseført verdi	114	92			
(5) Kundefordringer 31.12	År 20	År 19	(6) Egenkapital		
Pålydende	88	98	Det har ikke funnet sted egenkapitaltransaksjoner de to årene.		
Nedskrivning	13	10	(7) Langsiktig lån		
Balanseført verdi	75	88	Dette er et lån som er tatt opp i utenlandsk valuta. Det vurderes etter regnskapslovens § 5-9.		

Kurant
Ukurant